

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА СТРАТЕГІЧНИХ КОМУНІКАЦІЙ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ
Факультет музичного мистецтва

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова приймальної комісії
ХДАК

Наталя РЯБУХА

ПРОГРАМА ТВОРЧОГО КОНКУРСУ
для здобуття ступеня бакалавра
для вступників на основі повної загальної середньої освіти (ПЗСО)
за спеціальністю В5 «Музичне мистецтво»
ОП «Хорове та оперно-симфонічне диригування»

Розглянуто і затверджено на засіданні
Ради факультету музичного
мистецтва
Протокол № 7
від «21» лютого 2025 р.

Харків - 2025

На навчання за спеціальністю В5 Музичне мистецтво ОП «Хорове та оперно-симфонічне диригування» («Хорове диригування», «Оперно-симфонічне диригування») за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти приймаються випускники шкіл за умови наявності повної загальної середньої спеціалізованої освіти. Обов'язковим вступним випробуванням є творчий конкурс. Творчий конкурс проводиться з метою виявлення вступників, спроможних під час навчання в ХДАК досягти відповідного професійного рівня майстерності та отримати необхідні знання для подальшої творчої діяльності в галузі музичного мистецтва.

Творчий конкурс проводиться виключно в очному форматі із записом на дві камери, з подальшим оприлюдненням на сайті ХДАК впродовж трьох днів після оприлюднення оцінок вступників та зберігається на цих ресурсах у відкритому доступі протягом одного року у вигляді активних інтернет-посилань.

Відповідно до абзацу дев'ятого пункту 5 розділу I Порядку прийому та Правил прийому на навчання для здобуття вищої освіти в Харківської державної академії культури у 2025 році для вступників, які перебувають на тимчасово окупованій території, та/або складали НМТ у 2025 році за кордоном, допускається використання дистанційно-синхронного формату із обов'язковим записом виступу на дві камери. Відеозаписи творчого конкурсу вступників, які перебувають на тимчасово окупованій території не оприлюднюються, але зберігаються в приймальній комісії.

Творчий конкурс – форма вступного випробування, яка передбачає перевірку здатності до опанування освітньої програми певного рівня вищої освіти.

Творчий конкурс спрямований на виявлення спроможності абітурієнта до навчання за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти за спеціальністю В5 «Музичне мистецтво» та є комплексним (включає практичну виконавську та теоретичну складові).

До складання вступних випробувань допускаються особи, які мають документ про підготовку відповідно до спеціальності «Музичне мистецтво» за програмами закладів вищої освіти I та II рівня акредитації, а також особи, які мають документ про повну загальну середню освіту і спеціалізовану професійну музичну освіту (здобуту в коледжах, училищах або у спеціалізованих музичних школах-інтернатах), відповідно до програм вищих музичних навчальних закладів I-II рівня акредитації. **Ці вимоги відповідають Стандарту вищої освіти за спеціальністю 025 Музичне мистецтво (с. 13 Пояснювальної записки), затвердженого Наказом МОН від 24 травня 2019 р. № 727.**

Практична та теоретична складові творчого конкурсу являють собою наочну демонстрацію вступником творчих здібностей, які дозволяють зробити висновок щодо їх спроможностей в подальшому отримати відповідні професійні кваліфікації.

Перед творчим конкурсом кожен абітурієнт має пройти консультації, на яких будуть розглянуті основні аспекти вступного випробування.

ОСНОВНІ ВИМОГИ ДО ТВОРЧОГО КОНКУРСУ:

«ХОРОВЕ ДИРИГУВАННЯ»

«Виконавська майстерність» – передбачає:

1. диригування двох контрастних за темпом та характером хорових творів:
 - один хоровий твір *a cappella* (хорова мініатюра, обробка народної пісні тощо);
 - один хоровий твір українського або зарубіжного композитора з супроводом;
2. виконання одного вокального твору (народна або авторська пісня, романс, арія тощо).

Екзаменаційна комісія враховує наступний комплекс професійних даних абітурієнта:

- диригентсько-виконавські дані – воля, комунікабельність, пластичність рук тощо;
- відчуття художнього змісту, жанрових та стилістичних особливостей творів, формотворення;
- виразність фразування, різноплановість динаміки;
- належне володіння техніко-виконавською майстерністю, артистичний темперамент.

ОРІЄНТОВНИЙ РЕПЕРТУАР

1. Бортнянський Д. «Хоровий концерт № 3, ч. 1», «Херувимська № 7».
2. Гайденко А. «Щедрий вечір».
3. Данькевич К. «Чорний крук» з опери «Богдан Хмельницький».
4. Козак Є. «Думи мої».
5. Колесса М. «Зоряна ніч».
6. Кошиць О. «На вулиці скрипка грає», фрагмент з Літургії.
7. Леонтович М. «Щедрик», «Дударик», «Пряля», «Мала мати...».
8. Леонтович М. «Льодолом».
9. Лисенко М. «А вже весна» з опери «Зима і весна», «Засвітали козаченьки» з опери «Тарас Бульба», «Україно, світку ти наш», «Молитва за Україну».
10. Лятошинський Б. «Осінь».
11. Майборода Г. «Пролісок».

12. Моцарт В. А. «Літній вечір».
13. Моцарт В. Кантата «До сонця».
14. Ревуцький Л. «Ой, чого ти почорніло».
15. Січинський Д. «Дніпро реве».
16. Станкович Є. «Заключне купало».
17. Стеценко К. «Прометей», «Сон», «Чуєш, брате мій», «Рано вранці новобранці», «Благослови, душе моя, Господа».
18. Форе Г. « Libera me з «Реквієму».
19. Шамо І. «Зима», «Осінь».
20. Штогаренко А. «Шануймо щирий дар любові».
21. Яковчук О. «Веснянка».

«Співбесіда з основ теорії та історії музичного мистецтва» - оцінка знань абітурієнта, загальнокультурного та музично-теоретичного рівня підготовки абітурієнтів в межах програм вищих навчальних музичних закладів I-II рівнів акредитації:

- основ теорії та історії музики, гармонії, поліфонії та хорознавства;
- історії української і світової музики;
- основних етапів еволюції хорового виконавства;
- жанрово-стильових особливостей національних та зарубіжних композиторських шкіл та художніх напрямків;
- музичної форми та специфіки виконуваних абітурієнтом під час випробування творів.

Структура оцінки і порядок оцінювання підготовленості вступників
Творчий конкурс (виконавська та музично-теоретична складова) оцінюється за 100 бальною шкалою.

Випробування	Бали
«Виконавська майстерність»	
1. диригування двох контрастних за темпом та характером хорових творів: – один хоровий твір а cappella (хорова мініатюра, обробка народної пісні тощо); – один хоровий твір українського або зарубіжного композитора з супроводом;	Макс. 40
2. виконання одного вокального твору (народна або авторська пісня, романс, арія тощо)	Макс. 20
«Співбесіда з основ теорії та історії музичного мистецтва»	
Знання з теорії музики	Макс. 20
Знання з історії музичного мистецтва та фортепіанного виконавства	Макс. 20

«ОПЕРНО-СИМФОНІЧНЕ ДИРИГУВАННЯ»

«Виконавська майстерність» – передбачає диригування двома контрастними творами (оркестровими, для хору/вокалу/солюючого інструменту з оркестром) українського або зарубіжного композитора.

Екзаменаційна комісія враховує комплекс професійних даних абітурієнта:

- диригентсько-виконавські дані: воля, комунікабельність, аналітичні здібності, пластичність рук; належне володіння техніко-виконавською майстерністю, виконавська індивідуальність, артистичний темперамент.
- художньо-інтерпретаційні вміння: відчуття художнього змісту, формотворення виконуваного твору, жанрових та стилістичних особливостей творів, стійкість темпометроритму, виразність фразування, різноплановість динаміки.

Орієнтовний список творів:

Й. Гайдн Симфонії №№ 45, 95, 100, 101, 104
К. Глюк увертюра до опери «Іфігенія в Авліді»
В. Моцарт Симфонії №№ 25, 39, 40, 41
В. Моцарт Увертюра до опери «Ідоменей»
Л. Бетховен Симфонії №№ 1, 2, 4, 8
Л. Бетховен Увертюра «Coriolan»
Й. Брамс Симфонії №№ 3, 4
Й. Брамс «Угорські танці»
Ж. Бізе Сюїти «Арлезіанка №№ 1, 2»
Й.С. Бах Концерти для клавіру з оркестром
А. Вівальді Концерти для скрипки з оркестром
М. Калачевський Українська симфонія
Д. Бортнянський Симфонія C-dur
Б. Лятошинський Симфонії №№ 3, 4
М. Скорульський балет «Лісова пісня»
М. Березовський Симфонія до мажор
Д. Бортнянський Увертюра до опери «Алкід»
Дж. Россіні Увертюри до опер
Й. Штраус Увертюра до оперети «Летюча миша»

«Співбесіда з основ теорії та історії музичного мистецтва» - оцінка знань абітурієнта, загальнокультурного та музично-теоретичного рівня підготовки абітурієнтів в межах програм вищих навчальних музичних закладів I-II рівнів акредитації.

Структура оцінки і порядок оцінювання підготовленості вступників
Творчий конкурс (виконавська та музично-теоретична складова)
 оцінюється за 100 бальною шкалою.

Випробування	Бали
«Виконавська майстерність»	
Диригування двома контрастними творами (оркестровими, для хору/вокалу/солюючого інструменту з оркестром) українського або зарубіжного композитора.	Макс. 60
«Співбесіда з основ теорії та історії музичного мистецтва»	
Знання з теорії музики	Макс. 20
Знання з історії музичного мистецтва та фортепіанного виконавства	Макс. 20

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ АБІТУРІЄНТІВ,
ЯКІ ВСТУПАЮТЬ ДО ХДАК У 2025 РОЦІ
за спеціальністю В 5 Музичне мистецтво

ОП «Хорове та оперно-симфонічне диригування»

(«Хорове диригування», «Оперно-симфонічне диригування»)

Під час проведення творчого конкурсу застосовується 100-бальна система оцінювання знань (від 1 до 100 балів).

Шкала оцінювання	Критерії оцінювання виконавських та режисерських досягнень
Незадовільний рівень	
0-8 балів	Абітурієнт не виконав основні завдання творчого конкурсу. Майже не володіє диригентськими навичками. Має серйозні вади голосового апарату. Відсутні музичні здібності.
9- 17 балів	Абітурієнт не виконав (не відповів на) основні завдання кожного з етапів творчого конкурсу, не знає фактичного матеріалу.
18 -25 балів	Абітурієнт не виконав основні завдання творчого конкурсу. Володіє диригентськими навичками на початковому рівні. Майже відсутні музичні та вокальні здібності.
Середній рівень	
26- 30 балів	Абітурієнт виявляє недостатні знання з теоретичного та практичного матеріалу, слабо володіє особливостями виконання творів. Має деякі слабкі здібності, не виразну акторську емоційну виразність та навичку щодо художнього виконання музичних творів.
31 -38 балів	Абітурієнт виконав основні завдання творчого конкурсу, але продемонстрував рівень диригування та володіння голосовим апаратом на низькому рівні.

39 -50 балів	Абітурієнт виконав основні завдання творчого конкурсу, але продемонстрував рівень диригування та володіння голосовим апаратом на низькому рівні. Програма лише частково відповідає вимогам.
Достатній рівень	
51 -58 балів	Абітурієнт виконав основні завдання творчого конкурсу, але програми, що були виконані з диригування, не в повній мірі відповідають приймальним вимогам. Абітурієнт має достатньо розвинутий диригентський та голосовий апарат, але не в повному обсязі продемонстрував наявність необхідних навичок виконання.
59 -68 балів	Абітурієнт виконав основні завдання творчого конкурсу, але програми з диригування не в повній мірі відповідають приймальним вимогам. Абітурієнт має достатньо розвинутий диригентський та голосовий апарат.
69 – 75 балів	Абітурієнт виконав основні завдання творчого конкурсу, програми, що були виконані відповідають приймальним вимогам. Абітурієнт має достатньо розвинутий диригентський та голосовий апарат, володіє навичками цілісного комплексного аналізу матеріалу, здатний систематизувати та узагальнювати набуті знання.
Високий рівень	
76 – 80 балів	Абітурієнт виконав усі завдання творчого конкурсу. Програми, що були виконані повністю відповідають вимогам. Абітурієнт має високорозвинений диригентський та голосовий апарат, проте виявляє деякі огріхи у відчутті форми, відтворенні художнього образу.
81 – 90 балів	Абітурієнт на високому рівні виконав усі завдання творчого конкурсу. Програми, що були виконані повністю відповідають вимогам. Абітурієнт має високорозвинений диригентський та голосовий апарат, проте виявляє дрібні огріхи у відчутті форми, відтворенні художнього образу.
91 – 100 балів	Абітурієнт бездоганно виконав усі завдання творчого конкурсу. Програми, що були виконані повністю відповідають вимогам і виконані на дуже високому художньому рівні. Абітурієнт має високорозвинений диригентський та голосовий апарат.

Таблиця переведення балів творчого конкурсу до шкали 100–200

Бал творчого конкурсу	Бал за шкалою 100-200
1	101
2	102
3	103
4	104

Бал творчого конкурсу	Бал за шкалою 100-200
26	126
27	127
28	128
29	129

Бал творчого конкурсу	Бал за шкалою 100-200
51	151
52	152
53	153
54	154

Бал творчого конкурсу	Бал за шкалою 100-200
76	176
77	177
78	178
79	179

5	105
6	106
7	107
8	108
9	109
10	110
11	111
12	112
13	113
14	114
15	115
16	116
17	117
18	118
19	119
20	120
21	121
22	122
23	123
24	124
25	125

30	130
31	131
32	132
33	133
34	134
35	135
36	136
37	137
38	138
39	139
40	140
41	141
42	142
43	143
44	144
45	145
46	146
47	147
48	148
49	149
50	150

55	155
56	156
57	157
58	158
59	159
60	160
61	161
62	162
63	163
64	164
65	165
66	166
67	167
68	168
69	169
70	170
71	171
72	172
73	173
74	174
75	175

80	180
81	181
82	182
83	183
84	184
85	185
86	186
87	187
88	188
89	189
90	190
91	191
92	192
93	193
94	194
95	195
96	196
97	197
98	198
99	199
100	200

Вступники, які отримали на випробуванні незадовільну оцінку (**нижче 124 балів**), до участі в конкурсі щодо зарахування на денну форму здобуття вищої освіти не допускаються.

ЛІТЕРАТУРА

1. Барська З. Гармонічне сольфеджіо на основі української музики. Тернопіль : Навчальна книга-Богдан, 2017. 80 с.
2. Берегова О. Музика XX – XXI століть. Східна Європа та українське зарубіжжя. Частина перша : підручник для вищих мистецьких навч. закладів України III – IV рівнів акредитації. К. : НМАУ імені П.І. Чайковського, 2012. 294 с.
3. Бодак Я. Історія західноєвропейської музики від найдавніших часів до XVII століття: навчальний посібник / редакційна колегія : Я.Кеньо, З.Лельо, Б.Пиц. Дрогобич: Коло, 2017. 280 с.
4. Верещагіна О., Холодкова Л. Історія української музики XX століття : навч. посіб. К. : Освіта, 2008.
5. Грінченко М. О. Історія української музики : дослідження. К. : 1992. 278 с.
6. Епохи історії музики в окремих викладах: В 2 ч. / пер. з нім. та ред.-упор. Ю.Є.Семенов. Ч.1. Арс-антика, Арс-нова, Гуманізм. Ренесанс. Одеса: «Будівельник», 2003. 188 с.
7. Епохи історії музики в окремих викладах: В 2 ч. / пер. з нім. та ред.-упор.

- Ю. Є. Семенов. Ч. 2. Бароко, Класика, Романтика, Нова музика. Одеса: «Будівельник», 2004. 240 с.
8. Єржемський О. Психологія диригента. К. : Муз. Україна, 1991. 103 с.
 9. Зарубіжна музична культура ХУІІ – ХХ ст.: тематичний збірник наукових праць / Гол. редактор М. Черкашина. К.: «Компас», 1991. 160 с.
 10. Іванова І. Л., Куколь Г. В., Черкашина М. Р. Історія опери : навч. посіб. К. : Музична Україна, 1998. 247 с.
 11. Історія української музики. В 6 т. : наук. видання / АН УРСР. Ін-т мист-ва, фолькл та етногр. Ім. М. Т. Рильського; Ред. кол. М. Гордійчук і ін. (голова), О. Костюк, Т. Булат та ін. К. : Наук. думка, 1989-2004.
 12. Кияновська Л. Українська музична культура. 2-е вид. Тернопіль, 2000. 316 с.
 13. Кияновська Л.О. Сильова еволюція галицької музичної культури ХІХ – ХХ ст. Тернопіль : Астон. 2000. 340 с.
 14. Коломоєць О. М. Хорознавство. Київ : Либідь, 2001. 167 с.
 15. Композитори: Енциклопедичне видання / пер. з нім. Тернопіль: Навчальна книга. Богдан. 2010. 432 с.
 16. Корній Л. Історія української музики : підручник. – Київ – Харків – Нью-Йорк: Вид-во М. П. Коць, 2001. Ч. 3. 480 с.
 17. Корній Л. Історія української музики : підручник. Київ – Харків – Нью-Йорк: Вид-во М. П. Коць, 1998. Ч. 2. 388 с.
 18. Лемішко М. Гармонія. Частина І. Діатоніка : навч. посіб. для вищих навч. закладів культури і мистецтв ІІІ-ІV рівні акредитації. Вінниця : Нова книга, 2010. 224 с.
 19. Откидач В. М. Історія та теоретичні основи диригування : навч.-метод. посіб. Харків : Форт, 2014. 134 с.
 20. Павлишин С. Музика двадцятого століття: навч. посіб. Львів : БаК, 2005. 232 с.
 21. Сіненко О. Історія зарубіжної музики: метод. рек. Київ : Видавництво Ліра-К, 2017. 80 с.
 22. Смаглій Г. Основи теорії музики: підручник для навчальних закладів освіти культури і мистецтв. Харків : Факт, 2005. 384 с.
 23. Супрун-Яременко Н. Поліфонія : посібник для студ. вищих навч. муз. заклад. Вінниця: Нова Книга, 2014. 512 с.
 24. Шип С. Музична форма від звуку до стилю: навч. посіб. К.: Муз. Україна, 1998.
 25. Ярмо М., Ластовецький М., Каралюс М. Історія зарубіжної музики: організаційно-методичні матеріали до самостійної роботи студентів. Дрогобич: РВВ ДДПУ ім. І. Франка, 2016. 128 с.